

Oficjalny portal Miasta i Gminy Zagórz

Adres artykułu: <https://zagorz.pl/arttykul/solectwa-i-osiedla>

Sołectwa i Osiedla

SOŁECTWA

Poraż – najstarsza miejscowość gminy Zagórz. Po raz pierwszy wzmiankowana jest w dokumencie węgierskiej królowej Marii, która nadaniem królewskim z 1383 r. zatwierdzała zakup tej wsi i jej posiadanie przez Józefa Olaha, jego brata Macieja i córkę Mussacie. Poraż zakupili od spadkobierców Konrada, od którego też pierwotnie nazwa osady brzmiała Kunzendorf. Poraż aż do II wojny światowej znajdował się w rękach rodów szlacheckich: Tarnawskich, Kmitów, Stadnickich, a w XIX w. znalazł się w posiadaniu Krasickich. W Porażu istnieje najstarsza parafia na terenie gminy, po raz pierwszy wzmiankowana w dokumentach historycznych w 1455 r. Prawdopodobnie już od 1860 r. istniała w Porażu szkoła. W okresie międzywojennym w Porażu za sprawą Adama Barona Gubrynowicza powstał „Ostatni zamek Rzeczypospolitej”. Podczas II wojny światowej Poraż był znaczącym punktem konspiracji polskiej, wielu mieszkańców Poraża znalazło się w szeregach Polskiej Organizacji Zbrojnej i w oddziale partyzanckim AK „Południe”. Obecnie Poraż jest jedną z największych miejscowości gminy Zagórz, a swoją sławę zawdzięcza także licznym dowcipom o tej miejscowości. Na uwagę zasługuje też fakt istnienia w starej plebanii ekspozycji zabytkowych przedmiotów sakralnych i świeckich z XIX i XX w.

Sołtyś wsi Tadeusz Osenkowski

Czaszyn – stara miejscowość wzmiankowana po raz pierwszy w źródłach historycznych w 1424 r. Pierwotnie należała do Iwanka z Czaszyna oraz do Jana s. Fryderyka Jaćmierskiego, w XV w. przeszła w ręce Mikołaja z Tarnawy, powiększając jego dobra na terenie obecnej Gminy Zagórz. Czaszyn zamieszkiwany był w tym okresie w większości przez ludność ruską. Już w 1507 r. odnotowano istnienie cerkwi parafialnej. W 1947 r. w wyniku „Akcji Wisła” wysiedlono częściowo miejscową ludność pochodzenia ukraińskiego, a jej miejsce zajęli Polacy. Obecnie Czaszyn jest największą wioską Gminy Zagórz. Na jej terenie znajduje się nowoczesna hala sportowa wraz z zapleczem noclegowym i gastronomicznym, stanowiąca doskonałą bazę treningową dla sportowców. Z Czaszynem ściśle złączona jest miejscowość Brzozowiec. Wzmiankowana po raz pierwszy w roku 1487 jako Czaszyńska Wola, obecnie

stanowiąca przysiółek Czaszyna.

Sołtys wsi Bożena Stojak

Tarnawa Dolna i Górna - miejscowości położone nad rzeką Kalniczką 5km od Zagórza, na trasie do Komańczy. Początkowo była to jedna miejscowość. Po raz pierwszy wzmiankowana w dokumentach w 1402 r., gdzie pisze się o Mikołaju z Tarnawy jako jej właścicielu. Wieś, lokowana na prawie niemieckim położona była wzdłuż drogi prowadzącej przez przełęcz Łupkowską na Węgry. O szybkim rozwoju wsi świadczy fakt jej podziału na Tarnawę Niżną i Wyżną w XVII wieku, który - chociaż pod zmienioną nazwą - Tarnawy Górnej i Dolnej, przetrwał do dnia dzisiejszego. W XVIII w. istniała tutaj warzelnia soli, zlikwidowana na początku XIX w. Od 1537 r. istniała w Tarnawie cerkiew greko- katolicka. W 1908 r. utworzono parafię rzymsko-katolicką, a w latach 1924-1933 wybudowano w kościół parafialny. Od 1945 r. Tarnawa była siedzibą Gminnej Rady Narodowej a w latach 1973-1977 siedzibą Gminy.

Sołtys wsi Tarnawa Dolna Adam Malec

Sołtys wsi Tarnawa Górna Władysława Furdak

Olchowa - miejscowość położona po prawej stronie drogi prowadzącej z Tarnawy do Łukowego. Założona pod koniec XV w. należała kolejno do rodziny Stadnickich, Białobrzeskich, Bugielów. Na obraz wsi znaczny wpływ mieli ostatni jej właściciele rodzina Schramów, do których należała w latach 1900-1945. To tutaj, w dziedzinie rolnictwa prowadził prace naukowe Wiktor Schramm, profesor Uniwersytetu Poznańskiego. W 1926 r. w podworskim parku rodzina Schrammów wybudowała kaplicę pod wezwaniem Ducha Świętego, która - jako kościół filialny parafii w Tarnawie - istnieje do dnia dzisiejszego.

Sołtys wsi Halina Stach

Łukowe - miejscowość po raz pierwszy była wzmiankowana w roku 1437. W tym okresie jak większość miejscowości gminy Zagórz należała do rodu Tarnawskich. Początkowo zamieszkała w większości przez Rusinów. W wyniku „Akcji Wisła” w 1947 r. ludność narodowości ukraińskiej wywieziono, a jej miejsce zajęli Polacy. Na obecny obraz wsi duży wpływ miało utworzenie w czasach PRL Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej, będącej głównym zakładem pracy. Istniała ona do okresu transformacji ustrojowej w Polsce. Obecnie na terenie miejscowości znajduje się stadnina koni i liczne gospodarstwa agroturystyczne.

Sołtys wsi Bogdan Antolak

Średnie Wielkie - malowniczo położona wieś w górnym biegu Kalniczki. Na jej obecny wygląd duży wpływ miała złożona sytuacja polityczna XX w. Wieś po raz pierwszy

wzmiankowana w dokumentach historycznych w 1412 r. W wyniku walk polsko-ukraińskich w latach 1944-1947 wysiedlono z niej ludność narodowości Ukraińskiej. W okresie PRL na terenie Średniego założono Państwowe Gospodarstwo Rolne które nadało charakter miejscowości oraz było głównym miejscem zatrudnienia dla nowo przybyłych mieszkańców.

Sołtys wsi Stanisław Puzio

Kalnica – położona w malowniczej okolicy - to najbardziej na południe zamieszkała miejscowość Gminy Zagórz. Założona przez ród Tarnawskich. Od początku XIX w. do II wojny światowej była w rękach Krasickich z Leska. Znajdował się tu folwark, którego w latach 1836-1839 dzierżawcą był Wincenty Pol – pisarz i geograf. Był uczestnikiem powstania listopadowego, oraz pionierem pracy organicznej wśród miejscowych chłopów. Jednocześnie prowadził prace badawcze. Osamotniony w swoich poglądach zrezygnował z dzierżawy. W czasach PRL w Kalnicy utworzono Państwowe Gospodarstwo Rolne, będące miejscem pracy dla nowo przybyłych mieszkańców, które uległo likwidacji w latach 90-tych.

Sołtys wsi Grzegorz Sowa

Morochów – jedna z nielicznych miejscowości na terenie Gminy Zagórz lokowanych na prawie wołoskim. Jej pierwszymi wzmiankowanymi w źródłach historycznych właścicielami byli: Klemens, Gregorius alias Hriczko i Stanko. Wieś istniała już na pewno w 1402 r. gdyż w zapiskach sądowych grodzkich i ziemskich Ziemi Sanockiej z tego roku wymieniony został Bota z Morochowa. Miejscowość zamieszkiwana głównie przez ludność narodowości ukraińskiej zachowała do dnia dzisiejszego swoją kulturę. Już w 1507 r. w Morochowie odnotowano istnienie cerkwi parafialnej.

Sołtys wsi Anna Łukowska

Mokre – początkowo stanowiła część Morochowa pod nazwą Morochowska Wola. W okolicach Mokrego istnieją liczne pokłady ropy naftowej. Jeszcze do niedawna na terenie Mokrego działała kopalnia tego surowca. Razem z Morochowem tworzy na terenie Gminy Zagórz enklawę prężnie działającej mniejszości Ukraińskiej. Od 1972 r. działa w Mokrym zespół pieśni i tańca „Oślawiany”, który od kilku lat organizuje wspólnie z Związkiem Ukraińców w Polsce „Święto Kultury nad Oślawą”.

Sołtys wsi Krzysztof Wasylik

Zahutyń – jedyna miejscowość gminy Zagórz która w XIV w. stanowiła własność królewską. Jej dzierżawcami w tym okresie byli Marcin i Pełka z Zahutynia. Niestety nie zachowały się materiały historyczne o tej miejscowości. Wiadomo tylko, że w XIX w.

podczas powstania krakowskiego i rabacji galicyjskiej doszło tu do starcia pomiędzy oddziałem powstańczym, mającym zaatakować Sanok, a miejscowymi chłopami. Obecnie na terenie wsi znajduje się kościół parafialny pod wezwaniem Matki Boskiej Królowej Polski wzniesiony w 1956 r. Zahutyń jest też jedyną miejscowością na terenie gminy gdzie pracują zakonnicy ze zgromadzenia Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej.

Sołtys wsi Mariusz Demkowski

OSIEDLA

Dolina - Przewodniczący Anna Haduch

Leska Góra-Żabnik - Przewodniczący Małgorzata Pelc

Nowy Zagórz - Przewodniczący Eugeniusz Jaworski

Osiedle Domów Jednorodzinnych - Przewodniczący Daniel Dołżycki

Pod Klasztorem-Skowronówka - Przewodniczący Adam Stawarczyk

Stary Zagórz - Przewodniczący Tomasz Pyrc

Wielopole - Przewodniczący Krzysztof Jabczanik

Zasław - Przewodnicząca Wioletta Gurgacz